

**Úřad pro ochranu
osobních údajů**

Realizace práva na informace v kontextu ochrany osobních údajů a soukromí

9. 10. 2024

Působnost Úřadu vyplývající z InfZ

- 1) Nadřízený orgán** těch povinných subjektů, jejichž nadřízený orgán nelze určit podle § 178 správního řádu – Úřad rozhoduje jak o odvolání proti rozhodnutí povinného subjektu o odmítnutí žádosti o informace, tak o stížnosti na postup povinného subjektu při vyřizování žádosti o informace (§ 20 odst. 5 InfZ)
- 2) Přezkumný orgán** (§ 16b odst. 1 a 2 InfZ)
- 3) Nečinnostní orgán** (§ 16b odst. 3 InfZ)

Právo na informace v českém právním řádu

- **Čl. 17 Listiny základních práv a svobod**

- Svoboda projevu a právo na informace jsou zaručeny (odst. 1)
- Každý má právo ... svobodně vyhledávat, přijímat a rozšiřovat ideje a informace (odst. 2)
- Právo vyhledávat a šířit informace lze omezit zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti (odst. 4)
- Státní orgány a orgány územní samosprávy jsou povinny přiměřeným způsobem poskytovat informace o své činnosti. Podmínky a provedení stanoví zákon (odst. 5)

Právo na informace v českém právním řádu

• Čl. 10 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod

- Každý má právo na svobodu projevu. Toto právo zahrnuje svobodu zastávat názory a přijímat a rozšiřovat informace nebo myšlenky bez zasahování státních orgánů a bez ohledu na hranice (odst. 1)
- Výkon těchto svobod, protože zahrnuje i povinnosti i odpovědnost, může podléhat takovým formalitám, podmínkám, omezením nebo sankcím, které stanoví zákon a které jsou nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, územní celistvosti nebo veřejné bezpečnosti, předcházení nepokojům a zločinům, ochrany zdraví nebo morálky, ochrany pověsti nebo práv jiných, zabránění úniku důvěrných informací nebo zachování autority a nestrannosti soudní moci (odst. 2)

Právo na informace v českém právním řádu

- Realizace práva na informace v ČR – zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (InfZ)
 - § 2 – vymezení povinných subjektů
 - § 4 – poskytování informací na žádost / zveřejněním
 - § 7 až 11 – omezení práva na informace
 - § 11a – zneužití práva na informace
 - § 11b – neexistující informace
 - § 12 – podmínky omezení – principy minimalizace a selekce

Právo na informace v českém právním řádu

- § 14 – postup při vyřizování žádostí o informace
- § 15 – rozhodnutí o odmítnutí žádosti
- § 16 – odvolání
- § 16a – stížnost na postup povinného subjektu při vyřizování žádosti o informace
- § 16b – přezkumné řízení a ochrana proti nečinnosti
- § 17 – hrazení nákladů
- § 20 odst. 4 – rozsah subsidiárního použití správního řádu

Koncepce poskytování informací dle InfZ

- **§ 4 odst. 1 - Povinné subjekty poskytují informace na základě žádosti nebo zveřejněním**
 - § 4a – specifikace podmínek pro poskytování informací na žádost – formáty, jazyk, metadata, způsoby poskytování
 - § 4b - specifikace podmínek pro poskytování informací zveřejněním – standardní podmínky užití, formáty (otevřený, strojově čitelný), jazyk, otevřené formální normy
 - § 5 – povinně zveřejňované informace
 - § 6 – odkaz na zveřejněnou informaci jako způsob vyřízení žádosti

Procesní úprava vyřizování žádostí o informace

- § 14 odst. 2 až 4 – náležitosti žádosti
- § 14 odst. 5 – způsoby vyřízení žádosti (poskytnutí informací, odložení, odmítnutí žádosti)
- § 14 odst. 6 – prodloužení lhůty pro vyřízení žádosti
- § 15 – rozhodnutí o odmítnutí žádosti
- § 15 odst. 3 – zjednodušený postup v případech, kdy je poskytnuta kopie dokumentu, z něhož jsou vyloučeny některé druhy informací (osobní údaje, bankovní tajemství, obchodní tajemství)

Procesní úprava vyřizování žádostí o informace

- Opravné prostředky
 - 1) Odvolání (§ 16) – směřuje proti rozhodnutí povinného subjektu o odmítnutí (buď částečném) žádosti
 - 2) Stížnost (§ 16a) – směřuje proti postupu povinného subjektu při vyřizování žádosti
 - nesouhlas s postupem dle § 6
 - žádost nebyla vyřízena
 - žádost vyřízena pouze částečně
 - nesouhlas s výši úhrady

Hmotněprávní úprava práva na informace

- Ústavně konformní omezení přístupu k informacím
 - musí být stanoveno zákonem (formální podmínka)
 - musí být nezbytné pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti (materiální podmínka)
- Rozsah omezení základních práv a svobod je třeba vykládat restriktivně

Hmotněprávní úprava práva na informace

- Výluky z práva na informace jsou upraveny primárně v InfZ (lze je ale nalézt i v jiných předpisech)
- § 7 – ochrana utajovaných informací
- § 8a až 8c – ochrana osobních údajů a soukromí
- § 9 – ochrana obchodního tajemství
- § 10 – ochrana důvěrnosti majetkových poměrů
- § 11 – další omezení práva na informace – poměrně kazuistická úprava, která se dynamicky proměňuje

Právo na informace v konkurenci s právem na ochranu osobních údajů a právem na soukromí

• **Čl. 10 Listiny základních práv a svobod**

- Každý má právo, aby byla zachována jeho lidská důstojnost, osobní čest, dobrá pověst a chráněno jeho jméno (odst. 1)
- Každý má právo na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého a rodinného života (odst. 2)
- Každý má právo na ochranu před neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním nebo jiným zneužíváním údajů o své osobě (odst. 3)

Právo na informace v konkurenci s právem na ochranu osobních údajů a právem na soukromí

- **Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník**

- § 84 až 90 – ochrana podoby a soukromí

- **Obecné nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR)**

- čl. 4 odst.1 – osobními údaji se rozumí veškeré informace o identifikované nebo identifikovatelné fyzické osobě

- čl. 4 odst. 2 – zpracováním osobních údajů se rozumí též jejich zpřístupnění

Právo na informace v konkurenci s právem na ochranu osobních údajů a právem na soukromí

- Právo na informace a právo na ochranu osobních údajů a na ochranu soukromí mají **rovné postavení** – žádnému z nich tedy nelze dát a priori přednost
- Naplnění podmínky nezbytnosti omezení základního práva jednotlivce na informace je nutné zkoumat v každé jednotlivé věci **podle okolností konkrétního případu**
- **Při střetu** práva na informace s jinými chráněnými zájmy se uplatní tzv. **test proporcionality**

Právo na informace v konkurenci s právem na ochranu osobních údajů a právem na soukromí

- **Test proporcionality**

- jeho pomocí se poměřuje odůvodněnost celospolečenského (veřejného) zájmu na poskytnutí informace s důvody, které naopak informaci chrání a z poskytování ji vylučují

Právo na informace v konkurenci s právem na ochranu osobních údajů a právem na soukromí

• **Test proportionality – kritéria**

- 1) kritérium vhodnosti – sleduje omezení práva legitimní cíl?
- 2) kritérium potřebnosti – neposkytuje právní řád k dosažení tohoto legitimního cíle jiný méně invazivní nástroj?
- 3) kritérium přiměřenosti (proportionality v užším smyslu) – posouzení účelu žádosti

Právo na informace v konkurenci s právem na ochranu osobních údajů a právem na soukromí

- **Test veřejného zájmu („platový“ test proporcionality)**

- formulován v nálezů Ústavního soudu ze dne 17. 10. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1378/16
- absorbuje podmínky obecného testu proporcionality a dále je konkretizuje – dotváří tak komplex hledisek, která je třeba brát v potaz při posuzování, kterému z poměřovaných práv dát přednost
- kritéria převzata z rozsudku velkého senátu ESLP ve věci Magyar Helsinki Bizottság vs. Maďarsko

Právo na informace v konkurenci s právem na ochranu osobních údajů a právem na soukromí

• **Test veřejného zájmu – kritéria**

- 1) Informace existuje a je dostupná
- 2) Účelem vyžádání informace je přispět k diskusi o věcech veřejného zájmu
- 3) Informace samotná se týká veřejného zájmu
- 4) Žadatel o informace plní úkoly či poslání dozoru veřejnosti či roli tzv. společenského hlídačského psa

Právo na informace v konkurenci s právem na ochranu osobních údajů a právem na soukromí

• **Test veřejného zájmu**

- naplnění podmínek platového nálezu klade nároky na prověřování podání a žadatele:

- a) dostatečná identifikace žadatele
- b) jednoznačnost samotného dotazu – pokud není, je třeba žadatele vyzvat k doplnění
- c) výzva k vyjádření dotčeným osobám – reflektováno v § 14 odst. 6 písm. d) InfZ (prodloužení lhůty pro vyřízení žádosti v případě, kdy je třeba umožnit uplatnění práv dotčených osob

Právo na informace v konkurenci s právem na ochranu osobních údajů a právem na soukromí

- § 8a odst. 1 – **Informace týkající se osobnosti, projevů osobní povahy, soukromí fyzické osoby a osobní údaje** povinný subjekt poskytne **jen v souladu s právními předpisy upravujícími jejich ochranu** (= limity práva na informace)
- § 8a odst. 2 – Povinný subjekt **poskytne osobní údaje o veřejně činné osobě, funkcionáři nebo zaměstnanci veřejné správy**, které vypovídají o jeho **funkčním nebo pracovním zařazení** (= povinnost poskytnout informace, nicméně i v takovém případě je třeba testovat – srov. nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 25/21)

Právo na informace v konkurenci s právem na ochranu osobních údajů a právem na soukromí

- § 8c – informování o příjmech fyzických osob (= výjimka z limitů práva na informace)
- **povinnost poskytnout základní informace o příjemcích veřejných prostředků** týkající se:
 - 1) příjemců vymezených v § 8c odst. 1 písm. a)
 - 2) dalších osob, jestliže žadatel prokáže veřejný zájem na poskytnutí takové informace a tento veřejný zájem v konkrétním případě převáží nad zájmem na ochraně informace [§ 8c odst. 1 písm. b)] – zde je třeba provést test veřejného zájmu

Právo na informace v konkurenci s právem na ochranu osobních údajů a právem na soukromí

- **Veřejné prostředky**

- vymezeny v § 2 písm. g) zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole
 - veřejné finance, majetková práva a jiné majetkové hodnoty patřící státu nebo jiné právnické osobě uvedené v písm. a)
-
- Při poskytování informací podle § 8c se § 5 odst. 3 nepoužije – takové informace se nezveřejňují způsobem umožňujícím dálkový přístup

Právo na informace v konkurenci s právem na ochranu osobních údajů a právem na soukromí

• **Test veřejného zájmu**

- užití primárně v případě aplikace § 8b InfZ
- v jiných případech (tj. při aplikaci obecného pravidla dle § 8a InfZ) se užívá obecný test proporcionality
- Ústavní soud akcentuje kritérium společenského hlídacího psa a vyžaduje, aby žadatel prokázal, že o informace žádá s cílem sdělit je veřejnosti a přispět tak k veřejné diskusi
- recentní judikatura má tendenci přisuzovat ochraně osobních údajů větší váhu

Právo na informace v konkurenci s právem na ochranu osobních údajů a právem na soukromí

• **Anonymizace vs. pseudonymizace**

- Anonymizace – procesem anonymizace se správce osobních údajů nevratně zbavuje všech osobních údajů, tedy není schopen z jiných prostředků obnovit původní stav
- Pseudonymizace – správce osobních údajů dále disponuje osobními údaji v jiných IS a může je kdykoliv do dokumentu doplnit
- zjednodušený režim částečného odepření informací bez nutnosti vydat rozhodnutí o částečném odmítnutí žádosti (§ 15 odst. 3 InfZ)

Závěr

Prostor pro dotazy a diskusi

Děkuji za pozornost